

EURÓPSKY PARLAMENT

2004

2009

Dokument na schôdzu

14.5.2008

B6-0221/2008

NÁVRH UZNESENIA

ktorý na základe vyhlásení Rady a Komisie

v súlade s článkom 103 ods. 2 rokovacieho poriadku

predkladajú Friedrich-Wilhelm Graefe zu Baringdorf, Alyn Smith, Milan Horáček, Marie-Hélène Aubert, Alain Lipietz, Frithjof Schmidt, Rebecca Harms, Caroline Lucas, Carl Schlyter, Bart Staes, Marie Anne Isler Béguin, Mikel Irujo Amezaga, Raül Romeva i Rueda, Kathalijne Maria Buitenweg a Jill Evans

v mene skupiny Verts/ALE

o zvyšovaní cien potravín v EÚ a rozvojových krajinách

Uznesenie Európskeho parlamentu o zvyšovaní cien potravín v EÚ a rozvojových krajinách

Európsky parlament,

- so zreteľom na Všeobecnú deklaráciu ľudských práv, ktorej článok 25 ods. 1 sa týka práva na výživu,
  - so zreteľom na nedávne odporúčania Medzinárodného hodnotenia poľnohospodárskej vedy a rozvojovej technológie (IAASTD) týkajúce sa celosvetovej produkcie potravín, ktoré boli iniciované a vypracované s podporou rozvojového programu Organizácie Spojených národov, FAO, Svetovej banky a iných orgánov medzinárodného spoločenstva,
  - so zreteľom na svoje uznesenie z 25. októbra 2007 o zvyšovaní cien krmív a potravín¹,
  - so zreteľom na článok 103 ods. 2 rokovacieho poriadku,
- A. keďže stúpajúce ceny potravín viedli v rozvojových krajinách k výtržnostiam v súvislosti s potravinami a podľa Svetovej banky je pravdepodobné, že aspoň 33 krajín dovážajúcich potraviny bude čeliť spoločenským nepokojom ako dôsledkom čoraz obmedzenejšieho prístupu chudobných k potravinám,
- B. keďže Organizácia OSN pre výživu a poľnohospodárstvo (FAO) odhaduje, že 826 miliónov ľudí trpí hladom a podvýživou a ďalšie milióny budú ohrozené, ak nedôjde k urýchlenému zlepšeniu ich prístupu k zdrojom produkcie potravín a k potravinám,
- C. keďže 25 000 ľudí vrátane najmenej 11 000 detí vo svete každodenne umiera v dôsledku hladu a podvýživy,
- D. keďže potravinový program OSN (WFP) odhaduje, že na zavedenie plánovaných programov na rok 2008 sú potrebné dodatočné finančné prostriedky vo výške minimálne 500 miliónov USD, keďže verejné a súkromné zásoby obilia klesli na najnižšiu úroveň za posledných 40 rokov,
- E. keďže v posledných desaťročiach Svetová banka, Medzinárodný menový fond a Svetová obchodná organizácia presadili v rozvojových krajinách liberalizáciu obchodu, ktorá v mnohých krajinách viedla k vzniku prevládajúceho modelu poľnohospodárstva, ktoré sa vo veľkej miere orientuje na vývoz na úkor trvalo udržateľnej miestnej potravinovej produkcie a miestnych trhov s potravinami,
- F. keďže nedostatočné investície orgánov v rozvojových krajinách a medzinárodných finančných inštitúcií do poľnohospodárskeho výskumu, rozvoja vidieka a vzdelávania poľnohospodárov vystavili najmä drobných poľnohospodárov nespravodlivej hospodárskej súťaži, ktorá spôsobila zvýšenie ich chudoby a zraniteľnosti a zníženie ich

---

¹ P6_TA-PROV(2007)0480.

schopnosti produkovať dostatok potravín,

- G. keďže v priebehu desaťročí vývozné dotácie a potravinová pomoc najmä zo strany USA a EÚ spôsobili v rozvojových krajinách zničenie samozásobiteľského poľnohospodárstva a drobného poľnohospodárstva a pripravili milióny rodín o pôdu a prístup k dostatočnému množstvu potravín,
- H. keďže podľa správ tisícročia o hodnotení ekosystémov sa má počet chudobných ľudí v subsaharskej Afrike v prípade pokračovania súčasného trendu zvýšiť v roku 2015 z 315 miliónov na 404 miliónov,
- I. keďže výstupné ceny poľnohospodárskych produktov v EÚ a vo svete už niekoľko desaťročí klesajú z dôvodu politík zásahov do trhu a vývozných dotácií, ktoré uprednostňovali veľké poľnohospodárske podniky a koncentráciu nadnárodných spracovateľských potravinárskych podnikov, v dôsledku čoho tieto ceny už nepokrývajú ani výrobné náklady väčšiny malých výrobcov,
- J. keďže výsledkom tohto vývoja došlo k zvýšeniu cien spracovaných výrobkov krmovinárskym a potravinárskym priemyslom, ktoré využili svoju silu na trhu k neprimeranému zvýšeniu ziskovosti výrazne prevyšujúcej rozumný podiel z nákupnej ceny poľnohospodárskych surovín,
- K. keďže súčasná potravinová kríza je tiež dôsledkom zvýšených špekulácií s poľnohospodárskymi a potravinárskymi komoditami, ale aj častejšie sa vyskytujúcich súch a záplav spôsobených zmenou klímy, zvýšenej konkurencie medzi produkciou potravín a biopalív, neobmedzenej liberalizácie obchodu, rozrastajúcej sa svetovej populácie, zvýšených cien ropy a následného zvýšenia cien poľnohospodárskych vstupov a zvýšeného celosvetového dopytu po krmivách pre zvieratá z dôvodu zmeny stravovacích návykov v rozvíjajúcich sa svetových hospodárstvach,
- L. keďže v súvislosti s celosvetovou finančnou krízou väčšie využívanie poľnohospodárskych komodít na produkciu mäsa a biopalív podporilo špekulácie s poľnohospodárskymi komoditami, čo si vyžaduje naliehavé riešenie a reguláciu na celosvetovej úrovni,
- M. keďže v bilaterálnych a multilaterálnych rokovaniach má EÚ ako poskytovateľ rozvojovej pomoci a dôležitý obchodný partner významnú váhu, ktorá by sa mala zodpovedne využiť, a to aj na využívanie nástrojov, ktoré uprednostňujú sociálne spravodlivé obchodné pravidlá rešpektujúce životné prostredie, akým je napríklad koncept kvalifikovaného prístupu na trh, ktorý navrhol Európsky parlament,
  - 1. pokladá prístup k potravinám a dobrým stravovacím podmienkam za základné ľudské právo, ktoré sa musí zabezpečiť obyvateľstvu rozvojových krajín; vyzýva preto k prijatiu vhodných opatrení na uplatnenie ustanovení Všeobecnej deklarácie ľudských práv o práve na výživu;
  - 2. je hlboko znepokojený negatívnym vplyvom zvýšených cien potravín na chudobných ľudí, väčšieho výskytu prípadov podvýživy a hladu; upozorňuje však, že najmä v rozvojových krajinách je na zabezpečenie potravinovej bezpečnosti potrebné, aby

výstupné ceny pokrývali náklady drobných výrobcov, a že je potrebné zaoberať sa smerovaním spoločností zaoberajúcich sa predajom osiva a maloobchodníkov s potravinami k ďalšej monopolizácii trhov s potravinami a regulovať ho; žiada Komisiu, aby navrhla všeobecný rámec dohody o spravodlivom obchode, pretože táto osobitná obchodná koncepcia sa ukázala ako schopná poskytovať ochranu pred kolísaním cien potravín a upevniť spravodlivé ceny výrobcov;

Vonkajšie politiky

3. domnieva sa, že účinný boj proti hladu si vyžaduje celosvetovú trvalo udržateľnú politiku s cieľom umožniť rozvojovým krajinám, aby pre svojich obyvateľov vyrábali a dodávali dostatok vody a potravín, a znemožniť poľnohospodársky obchod a potravinovú pomoc, ktoré ohrozujú potravinovú bezpečnosť;
4. uznáva, že malé a stredné poľnohospodárske podniky významne prispievajú k stabilite zásobovania potravinami a vyzýva preto k výraznej podpore vhodných poľnohospodárskych systémov, kritérií dobrej správy vecí verejných týkajúcich sa iniciatív v oblasti pozemkovej reformy, vzdelávacích programov zameraných na trvalo udržateľné poľnohospodárske postupy a prístupu k pôde v rámci rozvojových programov;
5. je presvedčený, že boj proti hladu musí byť založený na uznaní práva krajiny alebo regiónu na prijatie opatrení týkajúcich sa potravinovej bezpečnosti a sebestačnosti, ako aj stratégií na ochranu živobytia ich obyvateľov a sociálnych, hospodárskych a kultúrnych práv;
6. žiada preto Komisiu, aby ako vyjednávač vo WTO zvýšila svoje úsilie s cieľom presadiť, najmä pre chudobnejšie krajiny, možnosti ochrany ich miestnej potravinovej produkcie a upustiť od nátlaku na tieto krajiny, t.j. zrušiť v rámci rokovaní o dohode o hospodárskom partnerstve vývoznú daň či reguláciu vývozného množstva v prípadoch, ak sú tieto nástroje opodstatnené pre zachovanie vnútroštátnej potravinovej bezpečnosti;
7. vyzýva EÚ, ďalšie priemyselné krajiny a medzinárodné finančné inštitúcie, aby nenútili rozvojové krajiny liberalizovať alebo privatizovať základné hospodárske odvetvia a verejné služby, ktoré sú pre obyvateľstvo životne dôležité;
8. víta iniciatívu vlády USA uvoľniť potravinovú pomoc a pokladá túto iniciatívu za prvý krok k reforme celkového programu potravinovej pomoci, ktorá by mala v plnej miere zohľadniť potrebu proaktívnej podpory pre posilnenie regionálnej a miestnej potravinovej bezpečnosti, ktorá bola v minulosti často znemožňovaná viazanou potravinovou pomocou USA;
9. žiada Komisiu, aby v rámci WTO navrhla iniciatívu na hodnotenie stabilizácie cien komodít a iných nástrojov na riadenie ponuky; vyzýva EIB, aby preverila možnosti bezodkladného zriadenia garančného fondu, ktorý by na vnútroštátnej úrovni zabezpečoval programy poskytovania mikroúverov a programy zabezpečenia proti riziku, ktorých fungovanie zodpovedá potrebám miestnych výrobcov potravín, najmä v chudobnejších rozvojových krajinách;
10. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby vyčlenili väčšiu časť svojich rozpočtových položiek určených na rozvojovú pomoc na výskum a vzdelávanie v oblasti poľnohospodárstva a na výmenu osvedčených postupov medzi poľnohospodármi s cieľom podporovať výrobu zameranú na regionálny a miestny trh, na ďalší rozvoj účinných a trvalo udržateľných systémov pestovania plodín, ako je striedanie plodín a pestovanie zmiešaných kultúr, a na zapojenie sa do pestovania geneticky nemodifikovaných rastlín a chovu zvierat, ktoré sú prispôbosené miestnym podmienkam, s cieľom vytvoriť stabilitu v miestnom zásobovaní potravinami a vhodné poľnohospodárske systémy s dlhodobou nízkymi energetickými

vstupmi;

11. je presvedčený, že znižujúca sa miera potravinovej bezpečnosti vo väčšine rozvojových krajín nepochybne súvisí s zvyšujúcou sa liberalizáciou poľnohospodárskeho obchodu; vyzýva Komisiu, aby vyhodnotila vplyv súčasnej liberalizácie obchodných politík na hlad a chudobu v rozvojových krajinách;

Vnútorne politiky

12. domnieva sa, že v súvislosti s zvyšujúcou sa konkurenciou medzi výrobou potravín a biopalív môže používanie organických látok na výrobu energie prispieť k trvalo udržateľnému pomeru zdrojov energie za predpokladu, že sa na výrobu bioplynu bude používať odpadový materiál a živočíšny hnoj a že výroba energie nebude konkurovať výrobe potravín;
13. konštatuje, že spotrebné návyky, ktoré sa vyznačujú vysokým obsahom živočíšnych produktov, ako sú mlieko, mäso a vajcia, vedú k zvýšeniu celkového dopytu po poľnohospodárskych komoditách a veľkému objemu emisií skleníkových plynov a vyzýva preto, aby sa potraviny označovali údajmi o celkových energetických vstupoch;
14. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zabránili ďalšiemu zaberaniu poľnohospodárskej pôdy na stavebné a dopravné účely a vyzýva preto Komisiu, aby v rámci hodnotenia vplyvu na životné prostredie vytvorila kritériá, ktorými by sa znížilo zabratie pôdy stavebnými a dopravnými projektmi;
15. naliehavo vyzýva Komisiu a členské štáty, aby prehodnotili SPP s cieľom definovať trvalo udržateľnú rovnováhu medzi výrobou potravín, krmív a energie, založenú na hodnotení vplyvu na potravinovú bezpečnosť;
16. žiada Komisiu, aby vypracovala celkové hodnotenie vplyvu politík a programov EÚ v oblasti energetiky, rozvoja, poľnohospodárstva, vonkajšieho obchodu a priemyslu s cieľom prebrať plnú zodpovednosť za lepšie nástroje a opatrenia zamerané na celosvetovú potravinovú bezpečnosť;
17. poveruje svojho predsedu, aby toto uznesenie postúpil Rade, Komisii, a zmluvným stranám Dohovoru o biologickej diverzite.